

ת"פ 31523/04/20 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 31523-04-20 מדינת ישראל נ' פלוני (עציר)

בפני
בעניין: כבוד השופטת חגית מאק-קלמנוביץ
מדינת ישראל
ע"י פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

המאשימה

נגד

פלוני (עציר)
ע"י ב"כ עו"ד ווסים דכואר

הנאשם

גזר דין

כתב האישום ומסגרת הדין

1. הנאשם הודה והורשע בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א1) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**). הצדדים הגיעו להסדר הטיעון בעיצומה של שמיעת הראיות. מאחר שנשמעו חלק מהראיות המהותיות בתיק, כולל עדות המתלונן, וכן הוצג (מספר פעמים) סרטון בו נראה האירוע, חלק מהעובדות הרלוונטיות ידועות לי לא רק מתיאורן בכתב האישום אלא גם מהתרשמות ישירה מהראיות.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן בו הודה הנאשם, עובר לאירועים המתוארים בכתב האישום התגלע סכסוך שטיבו אינו ידוע במדויק למאשימה בין הנאשם לבין דודו א"ח, יליד 1971 (להלן: **המתלונן**).

על רקע הסכסוך האמור, ולאחר מריבה בשיחת טלפון, ביום 3.4.20 בסמוך לשעה 16:00 הגיע המתלונן לשכונת שייך ג'ראח בירושלים, סמוך לבית הנאשם, ברכב מסוג יונדאי גטס. הנאשם צעד לעבר רכב המתלונן, ירק על המתלונן והתרחק מהרכב. לאחר מכן הגיעו למקום סמר, שהיא אמו של הנאשם ואחותו של המתלונן, ואנשים נוספים שהגיעו בריצה. גם הנאשם רץ לעבר הרכב. המתלונן נבהל וניסה להימלט מהנאשם. בעודו מנסה להימלט מהמקום ברכב, פגע המתלונן בסמר, אחותו ואם הנאשם, וכן באחיו אוסאמה, אשר נפגעו מהרכב ו"הועפו" על הכביש. המתלונן נמלט מהמקום.

3. מיד לאחר מכן הנאשם ולואי מוסא נכנסו לרכב מסוג סובארו, כשלואי נוהג והנאשם נוסע במושב שליידו. הם החלו בנסיעה מהירה בעקבות המתלונן. הנאשם ירד מהרכב כשהוא אוחז חפץ חד שטיבו אינו ידוע, הוא התקרב לרכב

המתלונן, פתח את דלת הרכב וניסה לדקור את המתלונן במטרה לחבול בו חבלה חמורה. בסופו של דבר הצליח הנאשם לדקור את המתלונן ברגלו ובבטנו וחבל בו בידו. למתלונן נגרמו פצע דקירה בירך שמאל ופצע דקירה רוחבי בבטן העליונה אשר גרם ליציאת אומנטום, וכן נגרמה חבלה בידו. המתלונן נזקק להתערבות רפואית ועבר ניתוח.

4. מאז החלו ההליכים בתיק העלה ב"כ הנאשם טענה של אכיפה בררנית, בגין כך שהמתלונן, אשר דרס את אמו ודודו של הנאשם בשלב המוקדם של האירוע, לא הועמד לדין. בדיון ביום 6.8.20 בו הוצג הסדר הטיעון נשמרה זכותו של הסניגור לטעון לאכיפה בררנית והגנה מן הצדק בנוגע לאירוע הדריסה. בפתח הטיעונים לעונש, ביום 22.10.20, הודיעה ב"כ המאשימה כי הוחלט שלא להעמיד לדין את המתלונן, בשל קשיים הנובעים ממצב הראיות והיסוד הנפשי הנדרש. הובהר כי המאשימה בחנה "אפשרות לייחס למתלונן עבירת רשלנות, אבל מכלול הנסיבות אינן מצדיקות העמדה לדין, גם בשל הנסיבות שבתסקיר נפגע העבירה".

מן האמור עולה, איפוא, כי ההחלטה שלא להעמיד לדין את הנאשם נבעה, לפחות בחלקה ולפחות ככל שמדובר בעבירת רשלנות, מנסיבותיו האישיות ונסיבות חייו של המתלונן, אשר מפורטים בתסקיר נפגע העבירה. אקדים את המאוחר ואבהיר כבר עתה, כי ההחלטה לסגור את התיק נגד המתלונן, וההתחשבות בנסיבות החורגות משאלת קיומן או העדרן של ראיות מספיקות, היא החלטה לגיטימית המצויה בתחום שיקול הדעת של המאשימה. עם זאת, עמדה זו והשיקולים שהובאו בחשבון בעניינו של המתלונן רלוונטיים בבחינת טענת ההגנה מן הצדק, אשר תידון להלן.

הטיעונים לעונש

5. **ב"כ המאשימה** טענה כי מעשיו של הנאשם פגעו בערכים של שלמות הגוף והביטחון האישי של המתלונן, ובשמירה על הסדר הציבורי ועל שלטון החוק. היא ציינה כי למתלונן נגרמה פגיעה משמעותית, ואף עלול היה להיגרם נזק חמור יותר, וטענה כי הפסיקה מחמירה כשמדובר בעבירות אלימות תוך שימוש בנשק קר, וכי עולה הצורך בהרתעה ממשית על מנת להילחם ביישוב סכסוכים באמצעים אלימים ותך שימוש בנשק.

התובעת הוסיפה כי לעבירה של חבלה בנסיבות מחמירות נקבע עונש של 14 שנות מאסר. היא הפנתה למספר פסקי דין, וכן לתסקיר נפגע העבירה, ממנו עולה כי המתלונן, שסבל עוד לפני האירוע ממצב נפשי שאינו תקין, חווה טראומה שהובילה להחמרה ממשית במצבו ולשבר קשה בחייו. לאור כל זאת ביקשה לקבוע מתחם ענישה הנע בין 22 חודש לבין 4 שנות מאסר ועונשים נלווים.

6. באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה ציינה ב"כ המאשימה כי הנאשם הודה ונטל אחריות, גם אם לא בהזדמנות הראשונה. היא התייחסה גם לתסקיר המתאר הבעת חרטה, וממליץ על עונש של מאסר בפועל. כמו כן ציינה את עברו הפלילי של הנאשם, אשר אמנם אינו מכביד, אך משמעותי בהתחשב בגילו הצעיר של הנאשם ובכך שהנאשם ריצה בעבר מאסר לא קצר. לאור כל אלה ביקשה לקבוע עונש בשליש השני, באמצע מתחם הענישה, בנוסף למאסר על תנאי ופיצוי משמעותי למתלונן.

7. **ב"כ הנאשם** הפנה לתסקיר שירות המבחן המתאר את נסיבותיו האישיות הקשות של הנאשם, וכן מצביע על חרטה ונטילת אחריות. הנאשם בן לאם חד הורית המתפרנסת בקושי, אשר תמך באמו ובאחיו. בהתייחס לתסקיר נפגע העבירה, הסניגור לא חלק על פגיעה במתלונן, אך הביע שתי הסתייגויות. הוא ציין כי התיאור העובדתי המופיע בתסקיר חורג מהעובדות המוסכמות בכתב האישום המתוקן, וכן כי לנוכח מצבו של המתלונן לפני האירוע, נראה שהמתלונן ניסה

להאדיר את הנזקים שנגרמו לו כתוצאה מהאירוע ולהטיל על הנאשם אחריות לכל תלאות חייו.

8. הסניגור טען כי בקביעת מתחם הענישה יש להתייחס לנסיבות נוספות הקשורות בביצוע העבירה, ואין להשוות אירוע זה לעבירות דקירה באופן כללי מבלי לתת את הדעת לנסיבות האירוע כפי שעלו במהלך שמיעת התיק. במקרה זה, המאשימה החליטה שלא להגיש כתב אישום נגד המתלון, ולו גם בעבירת רשלנות, וזאת בשל נסיבות הנוגעות למתלון, כמפורט בתסקיר. לטענת הסניגור נימוק זה מביא למסקנה שמלכתחילה, אלמלא אותן נסיבות אישיות, היה מקום להגיש כתב אישום נגד המתלון, . לטענתו ניתן היה להגיש כתב אישום נגד המתלון ולהתחשב בנסיבותיו המיוחדות בעניין העונש.

ב"כ הנאשם הוסיף ופירט את נסיבות האירוע: דקירת המתלון נעשתה בעקבות דריסת אמו ודודו של הנאשם לנגד עיניו. קודם לכן הגיע הדוד לביתו של הנאשם ללא תיאום, לאחר שנעלב מכך שהנאשם שעסק בחלוקת ארגזי מזון בשל הקורונה הביא לדודו ארגז. הוא הפנה לפסקי דין בעבירות דומות שרמת הענישה בהם מקלה ביחס לעמדת המאשימה, וכן לפסיקה בעניין אכיפה ברחביה, המרחיבה את תחולת הדוקטרינה גם למצבים של שיהוי או רשלנות מצד תובע, ולא דוקא לאפליה או כוונת זדון.

9. לטענת הסניגור היה על המאשימה להגיש כתב אישום נגד המתלון, לפחות בעבירה של רשלנות, והעובדה שלא הוגש כתב אישום נגד מי שמעשיו היוו "טריגר" לאירוע משפיעה על קביעת המתחם ולא רק על העונש בתוך המתחם. הסניגור ביקש לקבוע מתחם ענישה הנע בין 6-12 חודשי מאסר. הוא הוסיף וטען כי יש למקם את הנאשם ברף הנמוך של המתחם, ולהסתפק בתקופת מעצרו.

10. **הנאשם** הוסיף כי הוא מצטער ומתחרט על מעשיו, כי רצה לעשות משהו טוב "וזה התהפך עלי".

התסקירים

11. **מתסקיר שירות המבחן** עולה כי הנאשם הוא הבכור מבין 3 ילדים. אבי המשפחה נשוי לנשים אחרות ואינו מתגורר עמם. האם אינה עובדת והנאשם נדרש למלא את מקום האב ולסייע בפרנסת המשפחה מגיל צעיר, וחש פגיעות וניצול מצד מקומות העבודה. בנוגע לעבירה נשוא אישום זה תיאר הנאשם כי בתחילה נהג באיפוק, אולם כשחש שהמתלון השפיל את אמו מול אנשים, איבד שליטה ופעל באופן אימפולסיבי. הוא הביע חרטה על הפגיעה בדודו, ורצון לנהל אורח חיים תקין ושומר חוק.

קצינת המבחן התרשמה כי ברקע הדברים הזדהות הנאשם עם אמו ועם תפקידו כדמות מגינה עליה, ועל רקע חוויותיו שלו, בהעדר דמות אב במשפחה. בהעדר חלופות עונשיות או שיקומיות, הומלץ על עונש מאסר בפועל, כאשר משך המאסר יביא בחשבון את גילו הצעיר של הנאשם ואת החרטה והשאיפה לאורח חיים תקין.

12. **בתסקיר נפגע עבירה** שהוגש בעניינו מתואר המתלון כבן 29, נשוי ואב ל-5 ילדים, אינו עובד ומקבל קצבת ביטוח לאומי על רקע נכות נפשית. בשל צנעת הפרט של המתלון אמנע מתיאור מפורט של האמור בתסקיר, אך אציין כי על פי האמור שם, המתלון אובחן כסובל מהפרעות נפשיות כבר בשנות ה-20 לחייו. הוא התקשה בתפקוד והיה מרוחק מבני משפחתו, אך משפחתו הגרעינית הצליחה לשמור על תפקוד ואיזון, ואלה נפגעו כתוצאה מהאירוע נשוא כתב האישום.

עוד על פי התסקיר, המתלון תיאר כי קיבל מהנאשם ערכת מזון כתרומה מארגוני סיוע, וחווה זאת כעלבון ופגיעה אישית בכבודו. על רקע זה יצר קשר עם אם הנאשם והתפתח ביניהם שיח מתלהם, וכשיצא לביתה כדי להרגיע את הרוחות התרחש האירוע נשוא כתב האישום. לדברי המתלון הוא חוזר וחווה את אירוע הפגיעה פעמים רבות, והדבר גורם לו למצוקה נפשית ומעצים את חווית חוסר השליטה. בתסקיר מתוארים נזק פיזי, ונזק חמור יותר במישור הנפשי, כאשר מאז האירוע החמיר מצבו הנפשי של המתלון. כתוצאה מכך חלה הידרדרות גם ביחסיו של המתלון עם אשתו וכן בהישגיהם ובמצבם של ילדי המשפחה. עורכת התסקיר המליצה להטיל על הנאשם, בנוסף לכל עונש אחר, לפצות את הנפגע על מנת לסייע לו בתהליך השיקום.

מתחם העונש ההולם

13. מעשיו של הנאשם פגעו בערכים של כבודו, שלומו ושלמות גופו של האדם.

14. העובדות שברקע האירוע אינן שגרתיות ואף אינן שנויות במחלוקת, והן מתוארות בכתב האישום. מוקדם יותר באותו יום, הנאשם אשר עסק בחלוקת מצרכי מזון לנזקקים בעקבות מגפת הקורונה והעביר ארגז מצרכים גם לדודו המתלון. בדיעבד מתברר שהמתלון נפגע מצעד זה, והדבר גרם למריבה בין בני המשפחה. אולם בראיה אובייקטיבית, מדובר במעשה חיובי ומתחשב מצידו של הנאשם.

המשך האירועים התרחש סמוך למועד ביצוע העבירה על ידי הנאשם. כמתואר בכתב האישום המתוקן, המתלון, שהגיע ללא תיאום מוקדם לבית הנאשם, ראה את הנאשם מתקרב אליו, נבהל וניסה להימלט מהמקום ברכבו. בעודו מנסה להימלט מהמקום, פגע ברכבו באמו ובדודו של הנאשם, אשר "הועפו" על הכביש, והמשיך בנסיעתו. בעקבות זאת נכנס הנאשם לרכב ויחד עם אדם נוסף שנהג בו נסע במהירות אחרי המתלון, פגש את המתלון ודקר אותו כמפורט בכתב האישום.

15. המתלון היה, איפוא, הראשון להעביר את האירוע מסכסוך מילולי לאירוע אלים, ורק לאחר מכן ביצע הנאשם את חלקו. המתלון דרס ופגע באמו של המתלון. בנסיבות רגילות יש באירוע כזה כדי להוות קינטור משמעותי. קל וחומר במקרה זה, לנוכח מערכת היחסים בין הנאשם ובין אמו, כמתואר בתסקיר. סעיף 40ט(א)(7) לחוק העונשין מכיר בהתגרות של נפגע העבירה, אשר השפיעה על מידת השליטה של הנאשם על מעשיו, כשיקול בקביעת מתחם העונש ההולם.

אין ספק שמעשיו של הנאשם היו אסורים, אולם בנסיבות שתוארו, כאשר המתלון הוא שגרם להסלמה באירוע והיה הראשון לגרום פגיעה פיזית ולהעמיד בסכנה את שלומם של הנוכחים, וכאשר הנפגעים היו אמו ודודו של המתלון, אני סבורה שיש בנסיבות כדי להשפיע באופן מהותי על מתחם הענישה שיש לקבוע במקרה זה.

16. בנסיבות אלו, הפסיקה הדנה בעבירות שבוצעו בנסיבות רגילות שאינן כוללות התגרות או מעורבות מצד הקרבן רלוונטית באופן חלקי בלבד. על רקע זה אעבור לדין בפסיקה הנוהגת.

עיינתי בפסקי הדין אליהם הפנו הצדדים ובפסיקה נוספת. אציין חלק מביניהם:

- ע"פ 6326/10 **מאיר טוויל נ' מדינת ישראל** (16.5.11) - המערער הורשע בחבלה חמורה בנסיבות מחמירות, כשדקר אחר על רקע סכסוך בפיצוציה. המאשימה הגבילה עצמה בהסדר טיעון ל-5 שנות מאסר כולל הפעלת תנאי למשך חצי שנה. בית המשפט גזר עליו 4 שנות מאסר והפעלת התנאי במצטבר, תוך התחשבות בגילו הצעיר. הערעור נדחה ברובו, מלבד התערבות בהפעלת המאסר המותנה, אשר הופעל חציו בחופף וחציו במצטבר.
 - ע"פ 6384/12 **אביאור גינן נ' מדינת ישראל** (6.5.13) - מדובר באירוע בין שני שוטרי מג"ב, המערער דקר את חברו זמן קצר לאחר סכסוך ביניהם וגרם לו פציעות משמעותיות שהצריכו ניתוח. לאחר תסקיר חיובי המערער נדון ל-3 שנות מאסר על אף גילו הצעיר וההתרשמות החיובית. ערעורו נדחה.
 - ע"פ 935/14 **איגור אוסטרוביץ נ' מדינת ישראל** (30.11.14) - המערער נדון ל-50 חודשי מאסר בפועל על רקע דקירה שגרמה לחבלה חמורה במהלך ויכוח שהתפתח לאחר שתיית אלכוהול. למערער הרשעות קודמות והוא סירב להליך גמילה מאלכוהול. אושר מתחם הענישה שנקבע, בין 3.5 ל-5 שנות מאסר בפועל, במסגרת מדיניות החמרה בענישה. גם העונש שנגזר על המערער נותר בעינו, ונקבע כי אין בו סטיה ניכרת ממדיניות הענישה הנוהגת באופן שיצדיק התערבות, אף שהוא מצוי ברף הגבוה של הענישה.
 - ע"פ 4631/13 **מדינת ישראל נ' מוסא כרים** (25.2.14) - המשיבים הורשעו בחבלה חמורה בנסיבות מחמירות, ונדון לעונשים של 40 ו-28 חודשי מאסר בפועל. מדובר בתגרה שהתפתחה בחתונה, שבמהלה היכו המערערים אחרים באגרופים, בבעיטות ובמקלות שבהם הצטיידו. אחד המשתתפים נפגע ממכת מקל בראשו, נגרם לו דימום תת עכבישי והוא נותח, הורדם והונשם מספר ימים. נקבע מתחם ענישה בין 18 חודש ל-5 שנות מאסר. בית המשפט העליון דחה הן את ערעור המדינה והן את ערעורי הנאשמים, ואישר גם את המתחם שנקבע.
 - ע"פ 5956/13 **מדינת ישראל נ' אחמד אבו נגמה** (28.11.13) - המשיב הורשע בשתי עבירות שלחבלה בכוונה מחמירה ונדון ל-82 ימי מאסר בפועל, שחפפו את תקופת מעצרו בתיק. מדובר בעבירות שבוצעו במהלך קטטה רבת משתתפים בין בני משפחה. בהתחשב בנסיבות אישיות כולל מצב רפואי הסתפק בית המשפט בתקופת מעצרו. ערעור המדינה על קולת העונש התקבל, ועונשו של המשיב הוחמר ל-15 חודשי מאסר בפועל.
 - ע"פ 2769/11 **מחמוד חאמד נ' מדינת ישראל** (6.6.11) - נדחה ערעורם של המערערים אשר הורשעו בחבלה בכוונה מחמירה ונדונו ל-18 חודשי מאסר בפועל, באירוע בו תקפו בחבורה את המתלון כשהם רעולי פנים וחמושים בסכינים ובאלות, לאחר שהציבו לו מארב בסמוך למקום עסקו.
- הסניגור הפנה גם לפסקי דין שעסקו בעבירות שונות, חלקן חמורות יותר, שבהן נגזרו עונשים קלים מהמבוקש על ידי המאשימה.
17. הנאשם שבפני דקר את המתלון ברגלו ובבטנו באמצעות חפץ חד, וחבל בו בידו. הוא גרם למתלון פציעה שהצריכה טיפול רפואי וניתוח. מאידך גיסא, מדובר באירוע שבוצע על ידי הנאשם בלבד, ללא תכנון מראש, באופן ספונטני. בנסיבות רגילות היה מקום לקבוע מתחם ענישה בין 1.5-5 שנות מאסר בפועל ועונשים נלווים.
- בענייננו, בהתחשב בתרומתו של המתלון לאירוע, אני קובעת מתחם ענישה הנע בין שנה אחת לבין 3 שנות מאסר בצירוף עונשים נלווים.

העונש הראוי במקרה זה

18. הנאשם יליד 2001. הוא הודה, חסך זמן ונטל אחריות. אמנם ההודאה באה לאחר שהחלה שמיעת הראיות, אולם הראיות שהובאו, ובעיקר עדות המתלון וסרטון האירוע, תרמו להבהרת העובדות, כך שאין לזקוף לחובת הנאשם עובדה זו.

על אף גילו הצעיר, לנאשם הרשעה קודמת בעבירת נשק שבגינה ריצה מאסר בן 14 חודשים.

19. כאמור, מתקיימות במקרה זה נסיבות חריגות, כאשר הנאשם ביצע את העבירה מיד לאחר ובתגובה לכך שאמו ודודו נדרסו לנגד עיניו על ידי המתלון, שהמשיך בנסיעה ועזב את המקום.

הסניגור העלה טענה של הגנה מן הצדק ואכיפה בררנית בהימנעות מהעמדה לדין של המתלון. תחילה מדובר היה בהעדר החלטה בעניינו של המתלון, ובהמשך, בישיבת הטיעונים לעונש הודיעה ב"כ המאשימה כי הוחלט שלא להעמיד את המתלון לדין בגין אירוע הדריסה. ב"כ המאשימה נימקה את ההחלטה, בין היתר, במצבו המיוחד של המתלון כפי שעולה מתסקיר נפגע העבירה.

20. הטענה של אכיפה בררנית רלוונטית לדין בעונש במסגרת המתחם, בהתאם לסעיף 40(א)(9) לחוק העונשין, הדין בהתנהגות רשויות החוק.

במקרה זה, ההחלטה על סגירת התיק אינה מוקד המחלוקת העיקרי בתיק ואין בפני תמונה מלאה של התיק נגד המתלון, ולפיכך אמנע מהכרעה בשאלה אם היה מקום להעמיד לדין את המתלון ואם קיימת במקרה זה אכיפה בררנית. עם זאת, גם אם לא נפל כל פגם בהחלטת המאשימה שלא להעמיד לדין את המתלון, אין ספק שמעשיו של המתלון עובר לביצוע העבירה על ידי הנאשם רלוונטיים לעניינו, לנוכח עקרון השוויון ואחדות הענישה. המתלון ביצע מעשים שבנסיבות רגילות נחשבים כעבירות, הן בפגיעה בהולכי הרגל והן בהימלטות והפקרתם במקום הפגיעה. מעשים אלה נתפסים בדרך כלל כחמורים ומחייבים ענישה משמעותית, כולל מאסר בפועל. במקרה זה המתלון כלל לא נתן את הדין על מעשיו, בעוד שעם הנאשם מוצה הדין. לפיכך יש מקום להתחשב באירועים שקדמו לביצוע העבירה גם בקביעת עונשו של הנאשם במסגרת המתחם.

21. באשר להמלצת שירות המבחן לפצות את המתלון, אין מחלוקת כי מצבו הנפשי של המתלון היה לקוי שנים רבות לפני האירוע נשוא כתב האישום. תיאורי עוצמת הפגיעה בנאשם ובבני משפחתו מובאים בתסקיר בעיקר מפי המתלון וכ"התרשמות" של עורכת התסקיר. אין, איפוא, בפני נתונים חד משמעיים להשוואה בין מצבו של המתלון לפני האירוע לבין מצבו לאחריו. בהתחשב בכלל הנסיבות, ובכך שהמתלון לא נדרש לתת את הדין על מעשיו על אף חלקו, אני נמנעת מחיוב הנאשם בפיצוי למתלון.

22. בנסיבות רגילות היה מקום להטיל על הנאשם עונש של כ-3 שנות מאסר. במקרה זה, בשים לב לנסיבות המיוחדות, הבאות לביטוי הן בקביעת המתחם והן בענישה במסגרת המתחם, עונשו של הנאשם יעמוד על 18 חודשים.

לאור כל האמור אני דנה את הנאשם לעונש כמפורט להלן:

1. מאסר בפועל לתקופה של 18 חודשים, בניכוי ימי מעצרו של הנאשם.

2. מאסר על תנאי ל- 4 חודשים למשך 3 שנים על כל עבירת אלימות שהיא פשע.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ג חשוון תשפ"א, 10 נובמבר 2020, בנוכחות הצדדים.